

Jungfru Marie kyrkogångsdag

eller Kyndelsmässodagen

Predikan 2024-02-04, distansgudstjänst

Kyrkoherde Sten Rydh, Evangelisk-Lutherska Kyrkan i Sverige

I Guds, Faderns, + Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Bön: Vi tackar dig, käre himmelske Fader, att du genom uppenbarelsen i templet till den gamle Simeon har gett också oss löftet om frälsningen. Kom med din helige Ande och låt oss genom ordet bli vissa om vår salighet. Genom vår Herre och Frälsare, Jesus Kristus. Amen.

Dagens ämne: *Guds uppenbarelse i Kristus*

Epistel: Mal. 3:1-4 *Reningens eld.*

Evangelium: Luk. 2:22-32 *Simeons lovsång.*

[Vid den tiden förde Josef och Maria barnet Jesus upp till Jerusalem.]

22 När tiden var inne för deras rening enligt Mose lag, tog de med honom upp till Jerusalem för att bära fram honom inför Herren, 23 som det står skrivet i Herrens lag: Varje förstfödd son som öppnar moderlivet ska räknas som helgad åt Herren. 24 De skulle också ge det offer som är bestämt i Herrens lag: ett par turturduvor eller två unga duvor.

25 I Jerusalem fanns en man som hette Simeon. Han var rättfärdig och gudfruktig och väntade på Israels tröst, och den helige Ande var över honom. 26 Av den helige Ande hade han fått en uppenbarelse att han inte skulle se döden förrän han sett Herrens Smorde. 27 Ledd av Anden kom han till templet, och när föräldrarna bar in barnet Jesus för att göra med honom som man brukade enligt lagen, 28 tog han honom i sina armar och prisade Gud och sade:

29 "Herre, nu låter du din tjänare gå hem i frid, så som du har lovat, 30 för mina ögon har sett din frälsning 31 som du har berett inför alla folk: 32 ett ljus med uppenbarelse för hedningarna och härlighet för ditt folk Israel."

Bakgrunden till vår text idag är Mose lags bestämmelser om barnafödelse (3 Mos. 12:1-8). När en pojke föddes skulle han först omskäras på den 8:e dagen. Därefter skulle kvinnan stanna hemma i 33 dagar. Under den tiden fick hon inte röra vid något heligt. När reningsdagarna var över skulle barnet bäras fram i templet och då skulle också ett par djur offras. Detta skedde alltså 40 dagar efter födseln (7+33). Då frambars även Jesus i templet enligt Mose lag. I den kristna kyrkan har man sedan gammalt firat denna högtid 40 dagar efter juldagen (2 februari), med namnet "Jungfru Marie kyrkogångsdag". Den kallas också "kyndelsmässodagen" som betyder ljusmessa. Numera firar vi alltid denna helgdag på en söndag.

Den viktiga frågan är vad denna dag betyder. Vad var dess budskap i gamla testamentet och vad är budskapet till oss idag? Predikan delas så in i följande tre delar.

1. Mose reningslagar var en förkunnelse om synd och nåd.
2. Kristus gick in under Mose lag för vår skull.
3. Också vi behöver höra förkunnelsen om synd och nåd.

1. Mose reningslagar var en förkunnelse om synd och nåd.

Mose lag talar om rening från synden. Det står: *”När en kvinna blir havande och föder en pojke, ska hon vara oren i sju dagar”* (3 Mos. 12:2). Därefter skulle omskärelsen ske. Detta predikade jag om på nyårsdagen som är Jesu omskärelses dag. Moderna människor ryggas tillbaka när de hör talet om en kvinnas orenhet i samband med barnafödelse. Man vill överhuvud taget inte höra talas om att alla människor är syndare. Men Bibeln betygar att detta är just vad som hände en kort tid efter skapelsen då först Eva och sedan Adam bröt mot Guds förbud att äta frukten från kunskapens träd. Det var djävulen som lockade till detta, och Guds straff var att synden och döden kom in i världen. Alla som föds har därefter del i denna arvsynd. David skriver i Psaltaren: *”Ja, med skuld är jag född och med synd blev jag till i min moders liv”* (Ps. 51:7).

Att Mose lag här särskilt talar om kvinnan och barnets födelse beror alltså inte på att kvinnan eller barnet skulle vara syndigare än andra människor. Synden är i grunden lika stor hos alla människor, män och kvinnor, barn, ungdomar, vuxna och gamla. Detta är själva ursynden, hjärtats fördärv. Det är som en förorenad källa, som inte längre bär fram rent och klart vatten. De olika synderna i livet kommer av denna källa. Jesus säger: *”Vad hjärtat är fullt av, det talar munnen”* (Luk. 6:45), och på ett annat ställe: *”Ty från hjärtat kommer onda tankar, mord, äktenskapsbrott, otukt, stöld, falskt vittnesbörd och hädelser.”* (Matt. 15:19 äldre övers.)

Alla de olika reningsföreskrifterna hos Mose var till för att visa att synden är ett faktum för alla, och att synden ärvs vidare så att den fortplantas också till de nyfödda barnen. Därför var omskärelsen på åttonde dagen och sedan offren i templet efter 40 dagar ett tecken på synden, men också ett löfte om förlåtelsen. Gud hade lovat att ”kvinnans säd” skulle trampa sönder ormens huvud. Det var ett löfte om att en människa (”kvinnans säd”) skulle komma och besegra djävulen (”ormen”). Alla djuroffer som förrättade i templet var förebilder för det stora offer som Kristus skulle utföra.

Om offret i templet skriver Lukas: *”De skulle också ge det offer som är bestämt i Herrens lag: ett par turturduvor eller två unga duvor”* (Luk. 2:24). Detta var bestämt hos Mose för sådana som inte hade råd med det större offret av ett lamm och en duva. Mose skriver: *”Men om hon inte har råd med ett får, ska hon ta två turturduvor eller två unga duvor, en till brännoffer och en till syndoffer. Prästen ska så bringa försoning för henne och hon blir ren.”* (3 Mos. 12:8).

Nya testamentet lär tydligt att dessa djuroffer i sig inte kunde rena från synden. Men den yttre reningsceremonin var en förebild för Kristi fullkomliga offer. När troende människor i GT utförde de offer som var föreskrivna förtröstade de samtidigt på det löfte som Gud hade givit om den kommande Messias, frälsaren. Så var Mose reningslagar en förkunnelse om både synd och nåd.

2. Kristus gick in under Mose lag för vår skull.

När Jesus föddes som sann Gud och sann människa gjorde han detta för att gå in under Guds lag i vårt ställe och för att sedan bära straffet för hela världens synd. Paulus skriver i Galaterbrevet: *”Men när tiden var inne sände Gud sin Son, född av kvinna och ställd under lagen, för att friköpa dem som stod under lagen så att vi skulle få söners rätt”* (Gal. 4:4f).

Fastän Jesus inte hade någon synd blev han omskuren och offer bars fram i templet enligt Mose lag. Allt som Guds lag kräver följde Jesus noga under hela sitt jordeliv. Ja, han älskade sin Fader över allting och sin nästa som sig själv. Det står tydligt att han var en människa, *lik oss i allting, men utan synd* (Hebr. 4:15) Som lagens herre hade han inte behövt gå in under lagen. Men han gjorde det för vår skull, ”för att friköpa” oss och ”för att vi skulle få söners rätt”. Därför har vi nu – liksom hela människosläktet – blivit ”friköpta” från synden, döden och djävulen, och vi alla har fått ”rätten” till det himmelska barnskapet. Men detta kan vi bara ta emot genom tron. Den som inte tror på Kristus blir inte heller personligt delaktig av den gåva som Kristus har förvärvat och vunnit för alla.

Simeon i templet hade många gånger fått höra löftet om denna underbara gåva. Han hade också fått en särskild försäkran om att han inte skulle dö förrän han också med egna ögon skulle få se det barn som skulle födas.

Om Simeon står det: *”Han var rättfärdig och gudfruktig och väntade på Israels tröst, och den helige Ande var över honom. Av den helige Ande hade han fått en uppenbarelse att han inte skulle se döden förrän han sett Herrens Smorde.”*

Detta var en särskild gåva till just Simeon. Det tillhör frälsningshistorien, då Gud kallade vissa människor till särskilda uppdrag som t.ex. profeterna, Johannes döparen och apostlarna. Efter denna tid ges inte några sådana utomordentliga uppenbarelser, utan vi är nu hänvisade till vad som är uppenbart i den heliga Skrift.

Men Gud gav en direkt kallelse till Simeon att han skulle gå till templet, och han fick ta Jesusbarnet i sina armar. Så tackade Simeon Gud med den underbara lovsång som vi här har fått genom Skriftens ord.

3. Också vi behöver höra förkunnelsen om synd och nåd.

Samma lagförkunnelse som Mose bar fram är riktad också till oss. Vi har den redan i den naturliga lagen i skapelsen och samvetet, men framför allt i tio Guds bud och på en mängd ställen i Bibeln där lagen förkunnas. Bibeln är inte sådan att det finns en särskild avdelning om lagen och synden och en annan avdelning om evangelium och nåden. Nej, dessa två läror, lag och evangelium, finns överallt i Bibeln, blandade med varandra. Gud har inrättat det så att var vi än läser i Bibeln kommer ibland vår synd att straffas med lagen medan ibland löftena om Kristus och syndernas förlåtelse lyfts fram.

Många tror felaktigt att lagen bara tillhör gamla testamentet och evangelium nya testamentet. Men så är det inte. Även Jesus förkunnar lagen mycket strängt, medan Mose och profeterna ibland förkunnar evangelium på ett underbart sätt. För att vi också skall få hjälp att skilja lag och evangelium åt på rätt sätt har Gud inrättat predikoämbetet som särskilt har uppgiften att fördela lag och evangelium på rätt sätt i predikan och själavård. Så skall en rätt herde ge åt var och en vad han bäst behöver. Den som är självsäker och hård i sitt hjärta måste få höra lagens dom över synden medan den som är bekymrad över sin synd måste få höra det tröstande, villkorlösa evangeliet.

För oss predikar idag Simeon i templet. Han säger först:

Herre, nu låter du din tjänare gå hem i frid, så som du har lovat, för mina ögon har sett din frälsning som du har berett inför alla folk (v. 29f).

Den äldre översättningen hade de vackra orden: ”Herre, nu låter du din tjänare fara hädan i frid efter ditt ord”. Fara hädan, sade man förr. Denna ”hädanfärd” är en resa som vi alla måste göra. Simeon stod inför döden. Han önskade ingenting hellre än att få dö i frid och så få komma hem till Gud i den eviga saligheten. Vi behöver ofta stanna inför tanken på döden. *Utan tro* är döden vår sista, förskräckliga fiende, som leder oss till förtappelsen tillsammans med djävulen. Men *med tron* på Guds frälsning blir döden bara som en skön sömn då vi redan samma ögonblick får *bryta upp och vara hos Kristus*, som Paulus skriver (Fil. 1:23). När Simeon fått möta Kristus hade Gud uppfyllt sitt löfte till honom. Så fick han avsluta sitt liv genom att vittna om detta också för oss.

Han säger att det är ”*en frälsning som du har berett inför alla folk*” eller ”*till att skådas av alla folk*” (äldre övers.). Det lilla barn som Simeon tog i sina armar är Guds evige Son. Det är den gåva som Gud genom sitt ord nu vittnar om *inför alla folk, till att skådas av alla folk*. Ja, gåvan blir inte mindre därför att vi inte som Simeon kan se Kristus kroppsligen med ögonen. Vi får se honom med trons ögon. Även Simeon hade fått sin tro från Skriftens ord, och många som fick se Jesus med sina ögon på jorden, trodde ändå inte på honom. För alla människor i alla tider är det avgörande att vi tror på Skriftens eget vittnesbörd. Endast genom Guds ord och de i ordet givna sakramenten skänker Gud sin nåd och förlåtelse.

Med slutorden riktar sig Simeon till hela världen, till både judar och hedningar. Han säger att Herren givit ”*ett ljus med uppenbarelse för hedningarna och härlighet för ditt folk Israel*.” Detta betyder att Kristi kyrka omfattar alla slags människor, både judar och hedningar. Kyrkan i alla tider är Guds sanna Israel. Så gäller detta Guds ord och löfte om Kristus oss alla också idag.

Amen.

Bön. Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålamod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.